

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónapra 25 K Félévre 150 K
 Három hónapra 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIAC-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A drágaság alfája

Kétségtelenül megállapítható, hogy Szovjetoroszországot kivéve, hazánk ma a világ legdrágább országa. Piaci áraink szédületes magasságban állanak s hovatovább odajutunk, hogy pénzünknek, mint fizető- és vásárlóeszköznek, egyáltalán semmi értéke nem lesz. Kétségbeejtő az a perspektíva, amely pénzügyeink terén elibénk tárul, ha sürgősen és radikálisan nem segítünk magunkon. Tavaly ilyenkor még tiszerte olcsóbb volt minden, mint most és a piac ennek dacára sem mutat megállapodást, hanem folytonos és szédületes áremelkedést. Ki nem látja azt, hogy ennek semmiesetre sem lehet jó vége, ki nem tudná, ki nem látná, ki nem érezné, hogy sürgősen és gyökeresen segíteni kell magunkon, ha a teljes és végzetes gazdasági összeomlást elkerülni akarjuk? Koronánkat ma már két centimes-mal jecyzik Zürichben s könnyen megállapíthatjuk, hogy ennek az agrikultúr állami létünkét megsemmisítő értéktelenségnek elsősorban mi magunk vagyunk az okai. Ha idebenn nem adunk már semmit a koronáért, mit adjanak akkor odakint? Ha mi nem bizunk magunkban, ha mi nem becsüljük meg a saját pénzünket, hogy kívánhatjuk azt a külföldtől?

Halaszthatatlanul sürgős állami beavatkozásra van tehát szükségünk, ha ennek az egészségtelen állapotnak véget vetni akarunk. Meg kell keresnünk a drágaság alfáját, azaz kiinduló pontját és annak alapos mérséklésével kell a normális állapotot megteremtünk. Megengedhetetlen az, hogy folytonos fizetés és bérjavításokkal akarjuk az éhező gyomrokat elcsitítani. Megengedhetetlen, hogy egyes társadalmi rétegek kapzsiságának és meggazdagodási vágyának áldozatul dobjunk milliókat és a drágaság előtt betömhethetetlen zsilipeket nyissunk meg. Vegyük elő a drágaság alfáját, vegyük elő Győr vármegye hazafias határozatát és állapítsuk meg: nincs-e tökéletesen igaz annak a nemzetgyűléshez intézett feliratnak? Nem a gabona árának abnormális magasan való megállapítása-e a hihetetlen drágaság alfája? Nem a kenyér árának megfizethetetlen nagysága vonta-e maga után a minden téren való óriási áremelkedést? Legalább is arra hivatkozik minden termelő, mikor árújának értékét a legképzílenebb árakban megszabja.

Itt kell hát egészséges állapotot teremtenünk elsősorban, hisz magunk is elfogulatlanul gondolkozó gazdák is. Azt állítják, hogy az 500 koronás gabonaár időkölésének a legképzílenebb árakban megszabja.

gősen meg a gabonaárakat, szállítsa le azokat a megfelelő reális értékre és állítson az általános drágaság elé áthághatatlan korlátokat úgy, hogy párhuzamosan és egyidőben szállítsa le az ipari termelvények és kereskedelmi árucikkek

árait is. Csak így nézhetünk nyugodtan a jövő elé, mely különben kétségbeejtő és vigasztalan.

Ezzel a férfias császármetszéssel tartozik a kormány a nemzetnek, a nemzet jelenének és jövőjének egyaránt!

Ujból emelik az ujságpapir árát

Budapest, szept. 29. (N. St. t. j.) Gróf Teleki Pál miniszterelnök ma arról értesítette a papirelosztó bizottság elnökét, hogy az állam az ujságpapírost, amely neki 44 koronájába kerül, nem adhatja 30 koronás árban. Szeptemberben mintegy 10-15 milliót fizetett rá erre az egyezményre. Minthogy az államháztartás nem engedheti ezt a megterhelést, ezért október 1-től kezdve a rotációs ujságpapir árát kg-ként 38-40 K-ban állapította meg.

temben mintegy 10-15 milliót fizetett rá erre az egyezményre. Minthogy az államháztartás nem engedheti ezt a megterhelést, ezért október 1-től kezdve a rotációs ujságpapir árát kg-ként 38-40 K-ban állapította meg.

A hazaárulók Bécsben is működni kezdtek

Budapest, szept. 29. (Nem. St. tel. jel.) Bécsben Pécshez hasonlóan az emigránsokból megalakult a nemzeti tanács. A szervezkedés eszméje a független szocialistáktól indult ki és célja az, hogy az összes pártokat és emigránsokat a Magyarország ellen folytatandó harcra egységes táborkba gyűjtsék össze. A nemzeti tanács tegnap tartotta alakuló gyűlését a független szocialisták párt helyiségében. Az ülésen Garbai Sándor, a magyarországi szovjet elnöke elnökölt, aki hosszabb beszédet mondott s hangoztatta, hogy eljött az ideje annak, hogy egységes táborban küzdjenek Magyarország ellen.

Aláírták az orosz-lengyel fegyverszünetet

Varsó, szept. 29. (Nemz. St. tel. jel.) A külügyminisztériumba érkezett jelentések szerint az orosz-lengyel küldöttség ma írta alá a fegyverszüneti szerződést. Joffe, orosz megbízott távirati utasítást vár meg Moszkvából. Az oroszok ragaszkodnak ahhoz, hogy Kelet-Galicában népszavazás legyen és ez a kérdés az egyetlen ütköző pont a két állam között. Varsóban azt hiszik, hogy 10 nap múlva megkötik a békét, míg Moszkvában sokkal pesszimistikusabban ítélik meg a helyzetet.

Dambaszky kijelentette, hogy véleménye szerint Joffe őszintén a békére törekszik. A békeküldöttség legutóbbi értekezletén közölték a lengyel feltevéleket, amelyek az ismert pontokat tartalmazták.

Uj munkáspárt?

Budapest, szept. 28. (N. St. t. j.) Czir-madia Sándor és Szikora János pártja egyesült Kacsóh és Vizinger János pártjával s az tervek, hogy a keresztyén szocialisták és szocialdemokraták között középült álló munkáspártot létesítsenek. A munkáspárt nagyszabású propaganda munkára készül.

Igazolják a ref. zsinat tagjait

Budapest, szept. 29. A magyarországi református egyház zsinatának mai ülésén Balogh Jenő volt igazságügyi miniszter indítványozta, hogy a zsinat összes tagjait vessék igazoló eljárás alá a diktatúra alatt tanúsított magatartásuk szemponijából. A zsinat elfogadta Balogh Jenő indítványát.

Az osztrák választások

Budapest, szept. 29. (Nemzeti St. tel. jel.) Most folynak Ausztriában az előkészületek az október 17-iki választásokra. Az osztrák keresztyén szocialisták küzdelmét meglehetősen érdekődéssel kísérik a magyar keresztyén szocialisták. Néhány képviselő, több szak szervezeti pártvezér Bécsbe fog utazni a testvérpárt választási mozgalmának támogatására. A Bécsbe utazók között vannak Fröhvirth Mátyas, Szabó József nemzetgyűlési képviselők és Székely János volt államtitkár is.

Wrangel győzelme

Berlin, szept. 29. (N. St. t. j.) Wrangel hadserege Zárisszinnál áttörte a bolsevik frontot. A vörös hadsereg 10000 hadoszólát veszített és a parton Wrangel hadseregének

Besszarábia sorsa

Bukarest, szept. 29. (N. St. t. j.) A román kormány az ukrainai követ legutóbbi nyilatkozatával szemben, hogy Besszarábiában népszavazást rendeljenek el, tiltakozást jelentett be. A román kormány álláspontja az, hogy Besszarábia sorsa el van döntve az által, hogy Romániához csatolták.

A pécsi események

Kaposvár, szept. 29. (N. St. t. j.) Pécs városát most azok a borzalmas ellenintézkedések tartják izgalomban, melyeket a szerb hatóságok Maglics Zsarkó szerb irodatiszinek magyar határrendőrök által állítólag elkövetett megcsönkítése miatt rendeztek el. Az ebből kifolyólag letartóztatott öt előkelő pécsi magyar polgárt a szerbek fölháborító embertelenséggel megkínózták, s minthogy Maglics Zsarkó bántársága kétségtelen beigazolást nyert, elbíralták a szerbek, hogy a letartóztatott és megkínzott magyar polgárok Széchenyi Frigyes gróf felbujására összeesküvést szerveztek Rajics szerb kormánybiztos, Linder Béla, Doktor Sándor, Hajdu Gyula és Polácsi János partitkárak ellen. Jellemző, hogy az antant-misszió tehetetlenül, vagy nemdörömböszéssel nézi ezeket a borzalmasságokat.

Valutaárfolyamok

A budapesti áru és értéktőzsdén a ma napon a következő árakat jegyezték: Naipoleon 945-38, Font 49-105, Léva 465-460, Dollár 309-312, Francia frank 21-2110, Márka 5155-511, Lira 13-1320, Bécsi bankjegy 9750, Rubel 317-319, Lira 6101, 645, Szoko 412-418, Korona 955-1010, Francia dinár 980-993, Ezüst korona 175.

Lelketlen üzérkedés a postapénzzel

Napok óta halljuk a sutlogást uton útfélen, hogy a piacon és az üzletekben nem fogadják el azokat a postatakarékpénztári 20 koronás bankjegyeket, melyeknek sorszáma 2005 és 2009 között váltakozik, mert azok — hamisak. Egy pillanatig sem kételkedtünk abban, hogy ismét lelketlen üzérkedés folyik a háttérben azoknak a könnyen félrevezethető, hiszékeny embereknek rovására, akik minden nagyképi sutlogást és titkolózást készpénznek vesznek. Érdeklődni kezdtünk a dolog iránt és csakhamar megtudtuk, hogy a manóver súlypontja azon az újságcikkben nyugszik, mely az egyik hírfői debreceni újság legutóbbi számában látható napvilágot, s a mely eléggé el nem ítéltető komolytalan szenzáció hajhászásból hamisított postatakarékpénztári 20 koronás forgalombahozataláról adott hírt. Erre az újságcikkre utaltak a sugdolózó, meg arra, hogy a piacon szolgálatot teljesítő rendőrök is megerősítik az újságcikk valóságát, sőt olyan utasítást kaptak, hogy azokat a pénzeket senkisé sem köteles elfogadni. Egyes lelkiismeretlen rémhírtérjesztők azt is tudni vélték, hogy a lapok csak az október 2-iki számukban fognak a dologról írni, mert előbb ki akarják a tisztviselőket és alkalmazottakat a hamis 20 koronásokkal fizetni. Ezekkel a nyilvánvalóan gonosz és lelketlen pénzüzérkedésre visszavezethető neveléses híresztelésekkel szemben a leghatározottan megállapítjuk, hogy a *M. kir. Postatakarékpénztár minden egyes pénzjegyre éppen olyan jó, mint az Osztrák Magyar Bank felülbélyegzett*

bankjegyre és minden ellenkező híresztelés alávaló koholmány és arra való, hogy a könnyen hívő, tudatlan embereket megtévevessze és lépéscsúlja. A kétségelentül zsidó üzérkedők így akarják olcsón összevásárolni egyelőre a 20 koronásokat, hogy aztán százezreket nyerjenek rajta. Lapunk hasábjain többször közöltük olvasóinkkal azt is, hogy a Postatakarékpénztár pénzjegyeit semmiesetre sem fogják lebélyegezni, az új, egységes állampénztári jegyekre való becserelésük pedig csak későbbi időpontban fog teljes érték ellenében megtörténni. A rendőrelégénységnek adott állítólagos utasítás ügyében egyébként munkatársunk felkereste Sággy Lajos dr államrendőrségi főtanácsost, a debreceni rendőrkapitányság vezetőjét, aki a leghatározottabban megcáfolta azt, hogy a rendőrelégénység olyan utasítást kapott volna, miszerint a 20 koronás postapénzt vagy bármilyen más pénzt nem köteles a közönség elfogadni.

Közölte a főtanácsos azt is, hogy a szerdai napon szigorú rendeleiben utasította a rendőrelégénységet arra, hogy minden olyan esetben, amikor valaki vonakodik a postapénzt, vagy bármilyen forgalomban levő más pénzt elfogadni, azonnal a legszigorubb eréllyel lépjen fel.

Reméljük, hogy a rendőrség közbelépése elviszi a lelketlenül üzérkedő zsidó vigécek kedvét attól, hogy a város hiszékeny lakossága körében tovább garázdálkodjanak.

Szőlő és gyümölcsstermelésünk jövője*

II.

Míg a szőlőművelésnél a nagy munkáltatásokat igénylő termelési költségek miatt váltólagos állapotok következésétől lehet tartani, addig a vele közvetlen rokonágazatu gyümölcsstermelésnek épp a csekély munka miatt, mit megfelelő fizetésben tartása igényel, lényegesebb és biztosabb jövedelmezősége várható, ezért a szőlőstermelés válságosnak mutatózó kérdésért agylástszik a gyümölcsstermelésnek okoszerű és mielőbbi lehető nagymérvű fokozása és fellendítésével lehet majdan reánk nézve előnyösen és helyesen megoldani.

Gyümölcsstermeléssel, épp úgy mint a szőlőstermeléssel, legelőbbször azok a területek értékesítődnek, melyek különben talán szántás-velésre alkalmasak sem igen fennének, így a könnyű homok területek, a nagyobb lejtőségek, esetleg a sziklás, kopáros helyek, majd különösen városok és helyiségek közelében eső azon helyek, hol a termelő közel érvén a területet, rendes munkakörrel üresen maradt pihenő óráját kellemesen szórakoztató könnyű foglalkozással előnyösen értékesítheti, csak hogy amíg a szőlő a tenyésztési idő alatt sok, nem egyszer elég költséges munkát igényel, addig a gyümölcsfa épp a legszorgosabb mezei idény alatt alig, alig igényel valamit. Igaz, hogy más terményekkel szemben 4—5—6, sőt néha még több évig is várakoztat, míg hozamával apránként visszatéríteni kerdi a beállítását igényelt befektetési költségek kamatját, az általa elfoglalt területnek beültetés óta elmaradt jövedelmezőségét, bár az egyes fák közti terület nagyrésze bizonyos termelésekre — addig is, míg a fák évek multával teljesen ki nem fejlődtek — elég jól használható lévén, nem szükséges, hogy az jövedelmezőség nélkül paragon heverjen. Az egyszer megkezdett gyümölcsözés — ha csak az időjárás szélsősége: nagy szárazság, fagy vagy utó dér tönkre nem teszi — minden nagyobb termelési költség nélkül tulajdonosát évenkénti áldás hozamával jutalmazni szokta; évi jövedelmezőségére szinte teljes bizonyossággal számítani lehet.

Mily áldást hozólag hathat egy vidékre a gyümölcsstermelésnek felszólása, annak helyes irányítása, élénken bizonyítja *Kecskemét* és vidékének példája, honnan közvetlen most történt osztrák vasúti bojkott előtt is csupán kajszin barackból több millióra menő értékű vittek ki. Sajátságos, nálunk Debrecenben pár évtized óta nem hogy emelkedett volna, de ellenkezőleg: nagy mértékben visszasüllyedt a gyümölcsstermelés.

* Az I. rész vasárnapi számunkban jelent meg.

Az 1870—80-as években különösen kajszinbarack, meggy és dinnyéből nekünk is oly szép kivitelünk volt, minőre csak a legjobb buzdítás és ösztökélés, hatóságunknak az ügy elősegítéséért szolgáló gondos intézkedése és paratolása, egyeseknek példaadó szorgalma után évek multával lehetünk talán szert ismét, mert míg június és júliusban az akkori évtizedekben a boldogkert, fócós, vensés és vargakertek naponként szinte öntöttek a piacra a kajszinbarackot, felső, alsó józsa a pándi meggyet, vásárlóik kosár és kosár, talyiga és talyigaszáma csomagoltatván a megvett gyümölcsöt, szállították ki feladásra, addig augusztus és szeptember táján a külsőségekről kora reggelenként bekerült dinnyével rakott szekerek árasztották el a Kossuth-utca külső szélső részét végig és vég 28—30 dinnyével megrakott vagon hagyta el esténdén a külső pályaudvart, hozta be az ország periferiájáról nem egyszer messze külföldről is, a kifejtett szorgalom edes jutalmául, a boldogulás, a jólét és megelégedés csendes biztosításául, az idegen pénzt. Oh lelkileg, erkölcsileg mily más idők voltak azok a sokunkra még nem is oly régnek tetsző multban...

„Boldog órák szép emlékeképen

Róza felhők uszták át az égen...”

Sajnálatos, reánk debreceniekre nézve ma ez mind a multé, dinnyetermelésünk aláhanyatlott, régi gyümölcsfáink nagy része kivészett, a Boldogkert robusztus nagy almái helyén kétes fajú gyümölcsöknek satnya növény sarjai vannak csak, még az olyan jó gyümölcsstermő évben is, mint a mostani volt, piacra ha kerül is valami, az nem is annyi, nem is olyan, hogy az kivételre alkalmas lehetne és ha egyesek látva tán nagy ritkán itt-ott egy egy áldással megrakott jól termő gyümölcsfát s kedvet kapnának is az ültetésre, sajnos, Debrecenben e tekintetben ma ott vagyunk, hogy nincs ugyszólván egyetlen hely, egyetlen faiskola, hova ültetésre csak valahogyan megfelelő fáért is fordulni lehetne.

Körülbelül egy éve, hogy a „Hajdúföld“ hasábjain örömmel üdvözöltem a város gazdaságát, abból az alkalomból, hogy javaslatot erjesztett a közgyűlés elé, hogy rendelje el a közutak, közterek, továbbá a városi birtokmegyék befásítását, alkalmas területeknek, majoroknak gyümölcsfákkal való beültetését, utasította a tanácsot, hogy alkalmas közgei útján készítesse elő erre vonatkozó tervezetét, annak mielőbbi megvalósítására tegye meg a szükséges intézkedéseket, az erdőhivatalt pedig, hogy csemetekertet és faiskolát rendezzen be mielőbb, hogy abból ne csak a városi kisbirtokokra, de a lakosság részére is jusson évenként megfelelő mennyiségű és minőségű ültetni

való fa. A gazdasági bizottságnak mindenesetre dicsőre való intézkedése volt ez, bár megvalósulásba mehetett volna már; meg volna már alapja velve alkalmas helyünknek, hova bizonyos megnyugvással fordulhatnánk ültetni való fánk beszerezhetése céljából, alapja vetetnék ezzel annak is, hogy jövedelmezőségében bizonytalannak lázó szőlőstermelésünk mellett olyan gyümölcsstermelésünk virágozhatna fel, mint aminő a szorgalmas kecskemétié és a környékbelié, s a gyümölcsstermés közgazdasági tekintetben ismét elfoglalhatná nálunk is méltó helyét, anyagi boldogulásunknak jelentős előbbvitelére. **Biró Pál.**

Fentebbi cikk megírására egyik okul az szolgált, hogy a napokban többen fordultak cikkíróhoz, hol lehetne beszerezni biztosabb fajú és minőségű ültetésre alkalmas gyümölcsfát? Erre nézve leginkább a ceglédi Unghváry László-féle faiskola ajánlatot tett, egyesek részére már megrendelés történt. Hogy azonban a kiszolgálás jobb, a szállítás talán valamivel olcsóbb és biztosabb legyen azért vetették fel többen azt az eszmét, nem lenne e célszerű *egész vagon* rendelést tenni, Cikkíró szivességből ennek rendezésére készséggel vállalkozott, miéért ez alkalommal értesíti a gyümölcsfát rendelni szándékozókat, hogy e célból jelentkezzenek mielőbb a „Hajdúföld“ szerkesztőségében, hol rendeléseiket készséggel felveszik s utasítást nyerhetnek a rendelendő fák minősége, fajja, ára stb felől is. Ha a tömeges rendelés meglesz, intézkedés történik azonnal annak alkalmas időben való szállíttatásáról.

„Magyarországi emlékek“

Az Amerikai Magyar Népszava, ez a Newyorkban megjelenő és ma az egész világon legnagyobb terjedelmű magyar napilap, hosszu ciksortozatot közöl dr *Kathy Zoltán* newyorki ref. espereslelkész tollából. A kiváló pap május és június hónapokban beutazta Magyarországot, Debrecenben is járt és a nagytemplomban istentiszteletet is tartott, mikor pedig visszatért hűvei közé, százezer koronás ajándékkal kedveskedtek szeretett lelkészüknek: gyönyörű műv. aranyórát és selyem palástot adtak át neki. *Kathy* cikksorozatának XIII. közleményében „Mi tartja Debrecenben a lelket“ alcim alatt a következőket írja rólunk:

„A debreceni emberek még akkor is, amikor ott jártam, észrevehetőleg látszott, hogy a román megszállás méhetetlen kára és fájdalma nagyon megviselte különben is megpróbált idegeiket. Kálvárián ment keresztül Debrecen is. Talán nincs olyan család, amelyet a románok meg ne raboltak vagy büntettek volna. Fényes nappal is lezuhattak a ruhát a magyarról. Az utcán senki sem mert zseboráival járni, mert a románok, rendszerint elrabolták. A botozások is napirenden voltak. Hogy még a debreceniek élnek és élni fognak, egi erő hitük mellett köszönhetik mélységes hazaszeretelüknek, öröklőit vallásos meggyőződésüknek s az erkölcsi igazságszolgáltatásba vetett rendíthetetlen hitüknek. Ezek fogják kiemelni őket abból a süllyedésből, amelyben most fájó siralmak között együtt szenvednek a lempont nemzettel.“ Ezután közli a mezőgazdasági élet nagy válságára vonatkozó adatokat, amint látta. (Az árak azóta is fantasztikusan növekedtek!) Ir a rettenetes drágaságról is, miután *Kovács Béla* amerikai ref. lelkész testvérel, *Kovács Mihály* debreceni orgonista kántorral sétát tett a debreceni piacon és pontos jegyzéket készített az élelmickek áraitól. Cikkét így végzi:

„Az ősi kolleg umból egyenesen a vasúti állomáshoz megyek. Nehéz szívvel válok meg Debrecenből, ahová diákkori kedves emlékeimen kívül életem későbbi korának szép emlékei is kötnek. Amikor a püspökladányi állomásra érek, Erdélyből menekült magyarokkal találkozom. Három hosszu teherkocsiból összeállított vonaton szállítják a hontalanokat, akiket saját há-

HIREK

A tisztos kereskedelem

darca alatt operált az a valutacsempésző bankbizományos, aki sok millió értékű aranyat ezüstöt akart újból kicsempészni az országból. A tisztos magyar kereskedelem nimbuszát tépdeste meg becsúszta kezével ismét az a vérszopó pióca, aki szegény magyar tisztviselőket értéktárgyait vásárolta össze, hogy kopzsáságot kiélgítve milliókat szerezzen magának. . . . Lehet-e hát ezt az elemet féken tartani? Lehet-e hát a magyar kereskedelem becsületét és jóhírnevét helyreállítani, amíg ez a náció uralkodik rajta? Lehet-e szó nélkül tűnni, hogy még mindig milliókkal károsítsák meg ezt a mindentől kifosztott szerencsétlen nemzetet ugyanazok, akik már egyszer teljesen kiszípolyozták? Önánál és porhintés erre igémet választani. . . . Jönne kell sürgősen az ipartörvény revíziójának és a becsúszta tisztességtelen elemiől melőbb meg kell tisztítani a tisztoskereskedést, becsületes magyar kereskedelmet.

Hajdúvármegye őszi közgyűlése. Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága ma, csütörtökön délelőtt 9 órakor tartja őszi közgyűlését Szomjas Gusztáv főispán elnökelete alatt. A megyegyűlés alkalmából reggel 6 órakor Hajdúnánásról külföldi vonat indul, hogy a nársági, bősörményi, alsó- és felsőborsai bizottsági tagok részt vehessenek a megyegyűlésen. A közgyűlés tárgyszorozatán másfél száz ügy szerepel. A megyegyűlés napján tölti be Pákozdy Sándor alispán tisztviselői működésének 30. évfordulóját és ugyanakkor javasolja részre megszavazandó az állandó választmány az első alispáni fizetési pótlékot.

Magyar hadifoglyok fogadtatása New Yorkban. Az amerikai magyarok szívnemességét mi sem bizonyítja jobban, mint az a szeretetteljes fogadtatás, melyben a „Jomei Maru” japán szállóhajójával Szibériából Amerikába érkezett magyar hadifoglyokat részesítették. Fort Wadsworthból az amerikai katonai hatóságok hatalmas autókban New Yorkba vitték őket a nagy világváros megtekintésére. Az „American Relief committee” megvendégelte őket, minden fogolyt teljes ruházattal, cipővel, kalappal, a Hippodromban pedig külön előadást rendeztetett szórakoztatásukra. A newyorki „Amerikai Magyar Népszava” rendkívül meleg hangon írt a foglyokról. Egyik közleményét az alábbi bensőséges szeretetről tanuskodó sorokkal fejezi be: „Hadd élvezzék itt közlünk a szeretetnek azt a melegét, melyet hosszú esztendőknél át nélkülöztek. Talán több életkedv, több reménység száll így szívükbe és már most készülnhetnek arra az igazi öröme, melyet akkor éreznek majd, mikor rég nem látott szeretteik karjai közt lesznek Magyarországon!”

Városi bérföldek árverése. Több városi birtoktérre tartották meg szerdán délelőtt az árverést. A pallagi 430 holdas, III. számú tagbirtokot 255.000 korona évi bérért Kellner Tibor vette ki 3 évre. A kikiáltási ára a régi bérösszeg volt: 25.000 korona. A holdankint elért eredmény 593 korona. A halápi Balog Mihály-féle 12 holdas kaszálót Kupferstein Jakab vette ki 3300 korona évi bérért. A kikiáltási ár a régi bérösszeg: 120 korona volt. A holdankint elért bérösszeg 275 korona. A fencsikai Erdélyi Pál-féle 6 holdas kaszálót Ács Géza vette ki 3650 korona évi bérért. A régi bérösszeg és a kikiáltási ár 228 korona volt. A holdankint elért bérösszeg 608 korona. Az új árverések eredményei mind azt bizonyítják, hogy a régi bérökkel nagyon olcsón és igazán méltányosan egyeztek ki. A régi hasznóbérösszegeknek tiszteresét, sőt egy esetben több mint harmincszorosát érte el a város az árverésen!

Magyar borkivitel Zürichbe. A svájci Magyar Kereskedelmi Kamara a Szőlősgazdák magyarországi egyesületének tudomására hozta, hogy Zürichben magyar borkiállítás szándékozik rendezni. A földművelésügyi miniszternek tervezetet küldött, melyben kifejti azokat a kedvező körülményeket, amelyek e kiállítás rendezését kívánatosnak tartja. A Szőlősgazdák Országos Egyesülete legközelebbi ülésén foglalkozik a kérdéssel.

Az Augusztaszanatóriumból. Se vége, se hossza a panaszoknak, melyeket az Augusztaszanatóriumból hallunk. Különösen a bánásmód ellen! A haza védelmében megbetegedett, tüdőbeteg tartalékos tisztet egyiket nemrég semmiért állították a válaszu elé, hogy vagy megalázza magát és bocsánatot kér, vagy pedig elhagyja az intézetet! — amit nem lehet szó nélkül hagyni. — Ugy tudjuk, hogy az Augusztaszanatórium nem magántulajdon, hanem közintézmény, ahol beteggel úgy bánni még sem szabad. Már orvosi szempontból sem, hiszen a beteg ugyanis izgulékony és ha még igaztadják, súlyosbíthatja betegségét is. Ki hallott már olyat, hogy elszólásért, melyet különben a beteg nyomban jóvá is tett, kérdőre vonják és elégtételadásra, sőt megalázkodásra kényszerítsék? Törhetetlen állapotok ezek, melyeknek végét kell vetni, de minél hamarabb. Törhetetlen elegendő volt már a szabaddkőművesek uralmából; meg kell szabadítani a humanitarius intézményeket tőlük.

Meghalt egy feső rózsabimbó. Pótolhatatlan veszteség érte dr. Rásó Sándor ügyvéd családját. A sejtelmes tavaszi álmodat élt alig tizenhat éves bájos gyermekleány: Király Ilka, szüleinek szeméfnye rövid, de igen súlyos szenvedés után, 28.án jobblétre szenderült. A drága halmakat ma délután 3 órakor fogják a Bathányi u. 8. sz. háztól a róm. kath. sírkertbe kísérni.

A közművelődési könyvtár (Fűvészkert u. ca. 2.) ismét megkezdte működését. Nyilvános olvasó terme köznapon délelőtt 10—1-ig, délután 3—6-ig díjtalanul áll a nagyközönség rendelkezésére, míg a kölcsönző osztályba 10 kor. biztosíték lefizetésével léphetnek be az olvasni szerető debreceni lakosok. A már beírt tagok a könyvtár nyári szünete után újabb biztosíték lefizetése nélkül folytathatják a könyvkölcsönzést.

A szövés és háziipar népszerűsítésének ügyét, belátván nagy nemzetgazdasági jelentőségét, a kormány is felkarolta és hathatós támogatását helyezte kitérásba. Az alakuló közgyűlésre dr. Kovács József gazd. akad. tanárt küldte ki, hogy ott ismeretterjesztő előadást megtartsa. A gyűlés vasárnap délelőtt fél 11 órakor fog kezdődni, a városkúza közgyűlési termében. Az alakuló közgyűlésen minden érdeklődő férfi és nő részt vehet, sőt kívánatos, hogy mindazok megjelenjenek, kik kenderet, lenti akarnak feldolgoztatni, a kiknek szükségük van zsákra, fehérműre, konyha és háztartásbeli dolgokra, valamint azok is, kik a szövés és fonással akarják kenyerüket megkeresni vagy tanfolyamot akarnak látogatni.

Menekültek alkalmazása az államrendőrségnél. Felhivatnak mindazok a menekültek, akik az államrendőrségi őrszemélyzet létszámába kívánják magukat felvéteni, miszerint az iteni, vagy bármelyik kerületi főkapitányságánál megvizsgálás végett jelentkezzenek, s alkalmas voltak esetében az ott nyert igazolványi az Országos Menekültügyi hivatal debreceni kirendeltségénél mutassák be, hogy jegyzékbe vételessenek s elhelyezésük iránt intézkedés történjen.

Jótekonny művészet. Jótekonnyélu koncert keretében illeszük be a Fancsovits Nővérek tánciskolájuk megnyitását, okt. 2.án este 7 órai kezdettel a tiszta jóvedelemnek a MOVE javára fordításával, táncal egybekötött művészeszt rendeznek. Műsor: 1. Prólóg, Fancsovits Lenke. 2. Heiler, Tarantella, zongorán előadja Galánffy Lajos. 3. Magyar szélő, táncolja Tóth Piri. 4. a) Popper-Adagio, b) Galánffy Lajos, Tengeren. c) Popper, Gavotte, csejlon játsza Galánffy György, zongorán kíséri Galánffy Lajos. 5. Cigány mánor, táncduett, II. Liszt rapszódia táncolja Fancsovits Emma és Irma. 6. Magyar dalok, éneklő Kardoss Ilona zongorán és csejlon kíséri Galánffy György és Lajos. Műsor után tánc. Zenét Kiss Béla szolgáltatja. Jegyek még korlátozott mennyiségben előre válthatók Antalfy József Szent Anna-utcai könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

Megjött az új Die Dáma ára 27. — Az Elite divatlap őszi száma 66 korona és sok más új divatlap kapható Antalfy Józsefnél Szentanna 13.

„Hera előnyomda, kézimunka, fehérmű-varroda” (Simonffy-u. 5.) elvállalja kézimunkák eladását, fehérművek javítását. — Kolosné Nyakkendő-terme ugyanott.

Bocskay István koronája. A Bocskay István fejedelem koronájának visszaszerzése iránt dr. Boldisár Kálmán által tett indítvánnyal Hajdúvármegye őszi közgyűlése is foglalkozik. Felirattal fordul ugy a nemzetgyűléshez, mint a kormányhoz, hogy az osztrákoktól visszajáró történelmi műkincsek közt a hajduk nagy alapítójának ezt a rendkívül értékes emléket a nemzet elégre visszakapja és a Bocskay ismeretes végrendeleti intézkedésének megfelelőleg a nemzeti múzeumban elhelyezhesse. Háromszáz esztendőnél tovább tartott, míg a magyarság szavát fölemelhette ez irányban, mert hiszen a nagy fejedelem halála után, bár a legnagyobb politikai tapintattal fogadta el az értékes ajándékot a török szultántól, még sem engedte a bécsi udvar még végső akaratát sem végrehajtani, hanem a koronát országos törvény rendelkezése ellenére, Bécsbe vitték és ott a császári kincstárban őrizték, míg csak a világháború fel nem nyitotta ennek a sötét kamarának az ajtaját is. — Most azonban újabb osztrák ellenkezéssel kell szembeállani, mert még a bekezdési rendelkezés ellenére sem hajlandók az osztrákok a Bocskay koronáját a magyar nemzetnek visszaadni, azért kell a hajdúagnak is hathatósan szót emelni. Bocskay Istvánnak a volt szabad hajdukerületi hajduság a közvetlen hagyományi örököse és Hajdúvármegye csak háromszáz esztendő dícső múltjának megfelelőleg cselekszik, ha a vezetőszeretét magának követeli, amikor Bocskay hagyatékának a nemzet számára való visszaszerzése iránt fog szót emelni. A bécsi udvar századokon keresztül a magyar kultúrának számos nagybecsű emléket vette el tőlünk erőszakkal, ezek közt a Bocskay drágaköves koronája a legértékesebb, de mindenképp legkedvesebb a hajduságnak, mert nagy alapítójának emlékeztető, akinek politikai végrendeletét a hajdu utódok mindenkor mint élő testőréig vannak hivatva megőrizni és megvédelmezni.

Javul a szénzállítás. A város világi társi vállalat részére 8 vagon szén utalványozott a szénügyek kormánybiztosa, azonban az ígért mennyiség eddig még nem érkezett meg. A helyzet mégis egyre javul, mert kedden már 7 és fél vagon szén érkezett. Ha a vállalat 10 napon keresztül megkapja rendszeresen a 8 vagon szén, akkor a villamos világítás záróját ki lehet tolni fél órával, esetleg éjfélig is.

Ki akarják tenni az utcára. Rokkant katona fordult keserves panaszával hozzánk. Varju Kálmán dohánygyári alkalmazott; félkarját a Doberdón veszítette el. A rokkant nős 1917 tavaszán kitűnő sikerrel végezte el a debreceni gazdasági iskolát és 1917. április 1-én az Alföldi Takarékszövetkezet munkafelügyelőnek zárlati szőlőtelepre és úgy kapott lakást a Monostorpályi ut. 7. szám alatt. Ez évben az utolsó zárlati szőlőtelep is gazdát kapott: dr. Lengyel Béla ügyvéd vette meg, aki Varjut nem alkalmazta és október 1-ére ki akarja tenni a kislakásból is, melyet az új vincellérnek ad át. A rokkant, félkezű ember erre azt a kis, különálló penészes odút kérte, mely eddig lakatlan volt, hogy ott húzassa meg magát feleségével addig, míg valahol lakást kap, de a tulajdonos — Varju Kálmán állítása szerint — nallani sem akar róla. Lehetetlennek tartjuk, hogy a rokkant katonát, aki a Doberdó tűzpoklában veszítette el a félkarját, hajléktalanná tegye a tél küszöbén a tulajdonos. Bizunk benne, hogy a rendőrség nem fog karhatalmat adni a rokkant katona kiköltetéséhez. Ez az eset is bizonyítja, mennyire égetően sürgős a szükségjelások létesítése.

Suttognak a törvényszéken. A keresztényen éheltelenség netovábbja az elfojtott panasz. Ilyen panaszos sóhajok hallatszanak a törvényszék hivatali szobáiban. Arról van szó, hogy bizonyos közéleti cikkeket beszerzésre 2—3 hónap előtt kisebb-nagyobb összegeket adtak az éhes kisemberek valakinek és azóta nem kaptak ellenértéket, ellenben a hangosabban panaszukot visszakapták a pénzüket. De még sokan csak várnak türelmesen. Csak nem nébantsvirág zsidók mozognak megint a háttérben, akiket nem mernek feljelenteni? Nagyon keserű dolog a keresztényen kurzus idején a keresztényen elfojtott panaszos

Hajdu
192
ar d
fel
H

